

„Jak na to?“

Průvodce čtenářskými kluby

Úvod

Seznamte se s publikací „This is how we do it“/“Takhle to děláme my“, která pomáhá velšským školám zakládat čtenářské kluby jako mimoškolní aktivitu.

Příručka je zaměřena na základní školy, místní vzdělávací instituce a ostatní, kteří jsou zapojeni v poskytování mimoškolních aktivit. Ať je již Vaše role jakákoli – ředitel(ka), učitel(ka), knihovník, člen místní samosprávy, vzdělávací asistent, školitel, rodič, partner nebo dobrovolník – naleznete zde mnoho rad, které Vám pomohou založit mimoškolní čtenářský klub.

Každá část brožury se věnuje určitému tématu, které budete muset brát v úvahu při plánování klubových aktivit a dále odpovédím na praktické otázky. Naleznete zde také pracovní listy, příkladové studie a tipy.

Co je to čtenářský klub?

V posledních letech došlo k velkému nárůstu počtu čtenářských kroužků pro děti a dospělé. Většina z nich se soustřeďuje na stejné principy:

- Členové čtou, protože je to baví.
- Sami si vybírají, co čtou.
- Pravidelně mezi sebou o knihách debatují.
- Vytvářejí si příležitosti, při kterých se mohou věnovat své vášni.

V současné době se uznává, že čtení pro potěšení může být klíčem k akademickému úspěchu a vylepšení životních šancí. Výzkum ukazuje, že studenti, kteří projevovali nadšení pro čtení a aktivně se mu věnovali, dosahovali lepších výsledků v testech, a také to, že být pravidelným čtenářem poskytuje větší výhodu než bohatství nebo společenské postavení. (*Reading for change*, OECD, 2002).

Čtenářské kroužky nabízejí dětem a mladým lidem příležitost, aby si čtení oblíbili, četli pro radost a aktivně se věnovali knihám a ostatním čtenářům mimo učebny a předepsané osnovy.

*„Nejlepší prostředí pro čtení je takové, kde se dá očekávat radost ze čtení, kde lidé s nadšením o knihách hovoří a těší je, když je jim předčítáno. Prue Goodwin v *Creating a reading culture handbook*, Reading Connects*

Čeho může čtenářský kroužek dosáhnout?

Výzkum ukázal, že čtenářské kroužky opravdu fungují a opravdu přináší svým členům výhody.

„Došlo ke zlepšení čtenářských dovedností, a to zejména u členů se specifickými vzdělávacími potřebami – 80% žáků šestých tříd vylepšilo svůj čtenářský věk, oproti pouhým 39% těch, kteří členy nebyli.“

Reading clubs report, Education Extra, 2003

Úspěšný čtenářský kroužek:

- se soustřeďuje na čtení pro radost a zábavu
- umožňuje dětem vidět sebe sama jako čtenáře
- rozšiřuje dětem rámec čtení a zvyšuje jejich schopnosti
- zlepšuje jejich čtenářské dovednosti
- vychovává oddané, nadšené čtenáře na celý život
- dodává dětem sebevědomí při vlastním výběru knih
- umožňuje dětem v četbě podstupovat rizika
- oslavuje četbu pro ni samotnou

- motivuje čtenáře
- pomáhá vytvářet kulturu čtení ve školách a jiných zařízeních
- podporuje pozitivní obraz čtení a knihoven
- povzbuzuje představivost, svobodné myšlení, reflexi a seberealizaci
- mění vnímání čtení jako samotářské či dokonce „podivínské zábavy“ na společenskou a populární činnost, které si můžeme užívat s ostatními
- umožňuje dětem mít pod kontrolou vlastní učení.

Čtenářský kroužek, jako mimoškolní aktivita, může **rozšířit** čtenářskou zkušenost nad požadavky osnov, může **obohatit** životy mladých lidí skrze setkání s celou škálou a bohatstvím zážitků, které se dají v knihách nalézt a **umožní** mladým čtenářům vytvořit si celoživotní návyk ke čtení a radosti z knih.

Proč potřebujeme mimoškolní čtenářské kroužky?

Můžeme se ptát, zda nečteme dost už ve třídě. Ale právě proto, že čtenářské kroužky nejsou založeny na četbě v hodinách a neřídí se osnovami, jsou tak úspěšné a cenné.

Čtenářský kroužek zachraňuje čtení od toho, aby bylo spojováno s gramotností nebo „prací“. Jak říká Prue Goodwin, jedná se o „oblast vně hodnocení“, kde je čtení vnímáno jako „způsob zlepšení kvality života a ne jen jako životní dovednost.“ (*Creating a reading culture handbook*, Reading Connects)

Důraz je kladen na čtení pro radost a oceňování čtení pro něj samotné. Členové přichází dobrovolně a sami si vybírají, co chtějí číst, což podporuje osvědčené spojení mezi radostí ze studia a úspěchy v něm. Čtenáři se naučí svobodně si vybrat, co chtějí číst a mohou se o svou volbu podělit s ostatními.

Kroužky, které se konají v knihovnách, prostorách určených pro děti a jiných obecních prostorách přenášejí čtení mimo školní učebny. Mnoho kroužků poskytuje čtenářům také možnost interakce s dospělým člověkem, který je nadšeným čtenářem, ale není jejich vyučujícím.

Pro pokročilejší čtenáře kroužky poskytují možnost:

- prozkoumat širokou škálu náročných knih a autorů
- uspokojit svou čtenářskou vášeň
- podpořit a podnítit další čtenáře

Pro váhavé čtenáře kroužky nabízí možnost:

- setkat se se čtením v uvolněnějším a méně formálním prostředí
- uvědomit si, že čtení je radost, ne snaha o výsledek, svobodná volba a ne nutnost
- vmísit se mezi děti rozličných schopností a odlišných věkových kategorií
- získat podporu dospělých, kteří nejsou vyučujícími, například knihovníků či dobrovolníků.

Pro čtenáře, kteří považují čtení za obtížné, mohou aktivity v kroužku:

- nabídnout jiný způsob přístupu ke knihám
- vypěstovat respekt pro individuální přístup ke čtení a volbě četby
- vytvořit motivaci příležitostí naslouchat ostatním, jak hovoří o knihách
- poskytnout podporu ze strany dospělých a vrstevníků, kteří čtou.

Co se děje ve čtenářském kroužku?

Čtení se prostřednictvím čtenářských kroužků a skupin stává společenskou záležitostí. Ačkoli je čtení často soukromou, samotářskou činností, může být také sdílenou a kolektivní potěchou. V čtenářských skupinách rozličného druhu se čtenáři pravidelně scházejí, aby si povídali o četbě, sdíleli své zážitky s knihami, aby se spolu dohadovali a nacházeli shodu.

Tajemství úspěšného čtenářského kroužku spočívá v nabídce široké škály aktivit v pravidelném rámci: diskuze nad knihami, poslouchání knížek, kvízy a soutěže, tvorba nástěnek, setkání s autory a podobně.

„Je zřejmé, že čtenářské kroužky, které vychází vstříc veškerým zájmům, jsou inkluzivnější než specializované zájmové kroužky. Vychází vstříc veškerým úrovním schopností, děvčatům i chlapcům, mohou snadno pojmout širokou škálu témat, která budou atraktivní pro všechny žáky.“

Reading clubs report, Education Extra, 2003

Jaké druhy čtenářských kroužků existují?

Mnohé školy organizují čtenářské kroužky, často po vyučování nebo během prázdnin, ale také před vyučováním, o poledních přestávkách a během školních prázdnin. Některé vedou učitelé, ale spousta z nich je podporována ostatními školními zaměstnanci, žáky nebo staršími studenty.

Mnohé místní knihovny vedou čtenářské kroužky pro děti a mládež, obvykle po vyučování nebo o sobotách. Jejich cíle a činnosti jsou velice podobné těm na školách. Chtějí spojit čtenáře s knihou a podpořit myšlenku čtení pro radost.

Také družiny nebo prázdninové tábory mohou organizovat čtenářské kroužky jako hodnotnou a zábavnou činnost pro děti v jejich péči. Čtenářský kroužek se může také stát přirozenou nadstavbou doučování.

Neexistuje pouze jediný model úspěšného čtenářského kroužku. Každý má svá vlastní specifika. Tato příručka vám poskytne možnost rozhodnout se, jaký typ kroužku chcete mít, nabídne vám rady, jak jej udržet v chodu a navrhne možné aktivity.

V příručce „Takhle na to jdeme my...“ jsou zakomponovány případové studie ze čtenářských kroužků ve Walesu, které se s vámi podělí o své zkušenosti a rady.

Takhle na to jdeme my...

Každá kniha je dobrodružství, a tak se mladí lidé, kteří se přidali do našeho čtenářského kroužku pro náctileté, rozhodli nazvat jej „Klub dobrodružství“. Každý měsíc se scházejí v knihovně, aby si popovídali o knížkách (a dali si čokoládu!). Své komentáře ke knihám píší do počítače v knihovně, a potom je zveřejňují v sekci pro náctileté. Na knihy v knihovně, které se jim líbily, lepší štítky „doporučená četba“ a chodí na exkurze, zvláštním zážitkem byla návštěva místního studia BBC. Na vánoční večírek si každý člen přivedl kamaráda, kterého v knihovně provedl a představil ostatním. Prodáváme nápoje a čokoládu, raději si zaplatí pár korun, než aby dostávali dárečky jako mladší děti.

Tip

- Pojmenovat klub, jako například „Klub dobrodružství“ může být lákadlem pro mladé čtenáře.

Kde najít členy?

Máme se zaměřit na potencionální členy?

Zeptejte se sami sebe, zda nabízíte kroužek specifickému ročníku, anebo věkové skupině. Mnohé základní školy vedou například čtenářské kroužky pro žáky pátých tříd. Pokud tomu tak je, soustřeďte se na všechny v tomto ročníku/této věkové skupině, zaujměte je oznámeními ve třídách a při shromážděních, kde se mají zapisovat, a na významná místa vylepte plakáty. Pokud máte čas, pošlete každému osobní pozvánku, ať členství působí jako výsada.

Věkově smíšené kroužky mohou být také velmi úspěšné, jelikož se děti mohou setkat s novými přáteli mimo svou třídu a věkovou skupinu. Na malých školách bude nevyhnutelné organizovat čtenářské kroužky věkově smíšené, ačkoliv vzhledem k diametrálně odlišným čtenářským dovednostem je to poměrně náročné. Snažte se vybírat takové autory, kteří píšou pro širokou věkovou skupinu, nebo používejte obrázkové knížky vhodné pro širší okruh, které jsou využitelné i pro starší čtenáře. Plánujte takové aktivity, kde vlastní materiál ke čtení je zvolen individuálně, ale aktivita se hodí k čemukoliv, co kdo přečte. Na stranách 8-19 naleznete celou řadu navržených aktivit.

Což takhle přidat se k nějakému všeobecnému mimoškolnímu kroužku, který vaši žáci navštěvují a nabídnout mu jednou za týden či jednou za čtrnáct dní organizovat čtenářský kroužek? Budete tak mít k dispozici členskou skupinu, místo konání a pomoc dospělých.

Nesnažte si nikoho k účasti nutit. A to ani v zájmu rčení, že je to pro jejich vlastní dobro. Členství by mělo být dobrovolné a členové si svou příslušnost musí zvolit sami, než aby měli pocit, že byli vybráni pro to, že potřebují pomoc. Pokud máte pocit, že někoho konkrétního by mohl kroužek bavit a členství by pro něj bylo prospěšné, využijte raději vliv vrstevníků a předložte mu možné návrhy. Povzbuzování zdráhajících se čtenářů k účasti na schůzce může být velmi úspěšné. Nejúčinnější zbraní je kroužek, který již sklízí úspěchy a do kterého se lidé chtějí přidat. Vytvořte aktivity vyhovující potřebám konkrétní skupiny, ale umožněte každému, aby se mohl přidat. Podporujte zejména ty děti, u kterých máte obavu, že se nezúčastní.

Vezměte v potaz nároky dětí se specifickými potřebami – jak fyzický přístup na místo setkání a činnosti samotné, tak jejich studijní předpoklady. Aktivity musí být inkluzivní. Mladí čtenáři trpící dyslexií nebo studijními obtížemi si mohou užívat uvolněnější atmosféru při čtení a důraz kladený na radost ze čtení. Společnost dalších nadšených čtenářů zvýší jejich motivaci ke čtení i přes jejich vlastní obtíže.

Co vlastně děláme?

Celý smysl čtenářského kroužku spočívá v tom, že přivedeme děti a mladé lidi k četbě a debatování o knihách. Klíčem k úspěchu je nabídka široké škály aktivit a příležitostí, které podpoří zájem o knihy a ostatní čtenáře, stejně jako zapojení členů do plánování činnosti kroužku.

Většina vlastní četby proběhne mezi jednotlivými schůzkami kroužku. Občas však můžete navrhnout, aby si všichni sedli a četli si. Mnoho čtenářů to dělá rádo během nebo po perném dni stráveném ve škole. Pro starší čtenáře, kteří mají spoustu samostudia a domácích zadání, může být čas na čtení velmi omezený.

Pro plné využití sociálního aspektu příslušnosti ke čtenářskému kroužku budete však muset nabídnout plánované aktivity. Některé budou pro celou skupinu, jiné mohou být pro skupiny menší, pro dvojice a jiné pro jednotlivce.

Volba a rozmanitost

- Nabídněte možnost volby v tom, co číst, i co dělat. Tím se kroužek liší od vyučování.
- Nechte členy rozhodnout, co chtějí dělat v průběhu pololetí, v několika týdnech nebo přes prázdniny, ať má každý možnost uskutečnit aktivitu, kterou navrhli.
- Nabízejte rozmanité aktivity, ať udržíte zájem všech a ať se všichni baví.
- Vytvořte svůj plán flexibilně tak, aby se kdykoliv mohli přidat noví členové a rychle se zapojit.
- Zvažte, zda se každý může zúčastnit veškerých aktivit nebo zda bude nutné mírně rozlišovat. Zkuste navrhnout rozvinutější formu aktivity pro dovednější členy. Je však důležité vyzkoušet a přesvědčit se, že nikdo nemá pocit, že by se jakékoliv činnosti nemohl zúčastnit.
- Nemusíte pokaždé přijít s novou aktivitou. Získejte od členů zpětnou vazbu a oblíbené aktivity opakujte.
- Zkuste zavést schůzky zvlášť pro chlapce a zvlášť pro děvčata.
- Připravte si včas knihy a další pomůcky či podporu, kterou budete potřebovat.

Začínáme

Všeobecná debata na téma jak, proč a kde číst je dobrý způsob, jak začít první schůzku nebo jak zapojit nové členy. Všichni se rozmluví na téma čtení a čtenářům to pomáhá reflektovat jejich vlastní čtenářskou zkušenost.

- Použijte kartičky s otázkami „Milý čtenáři“ obsaženými v této publikaci.
- Požádejte každého čtenáře, ať položí otázku svému sousedovi.

- Můžete také položit otázku celé skupině a vést širší diskusi.
- Požádejte každého, ať je co nejupřímnější a za svoje odpovědi se nestydí. Povzbuzujte podstatu kroužku, která tkví v tom, že každý je čtenář a četba všech se cení.

Čtěte dále

Debatujte o knížkách

Přimějte všechny, aby si povídali o knížkách, které čtou nebo je právě dočetli. Je to jeden z nejučinnějších způsobů, jak podpořit čtení pro radost. Ústní doporučení je zdaleka nejučinnější marketingový nástroj pro knihy. Můžete číst různé knihy nebo se soustředit na jedinou knihu či autora.

Ved'te debatu o knihách

- Použijte otázky „Povídání o knížkách“ **na straně 20**, pokud chcete rozpravit debatu, anebo jí vrátit do směru, od kterého jste se odchýlili.
- Snažte se klást otevřené otázky nebo pronést tvrzení, se kterým nebudou členové pravděpodobně souhlasit, a potom debatujte.
- Čas věnovaný diskusi bude záviset na věku čtenářů a na dané knize. Některé knížky jsou báječné čtení, ale špatně se o nich diskutuje.
- Diskuze bývá někdy lepší, pokud se jedná o knihu, která se čtenářům nelíbila.
- Pokud každý četl jinou knihu, požádejte členy, ať se snaží svou knihu „prodat“ ostatním ve skupině.

Autor měsíce

Zaměřte se v průběhu několika schůzek na jednoho autora, abyste dali členům šanci přečíst si několik jeho knih. Požádejte členy, ať zjistí autorovy životopisné údaje z knih nebo webových stránek. Napište autorovi dopis nebo mu pošlete e-mail a požádejte ho o zpětnou vazbu na dané knihy (nepředpokládejte odpověď, ale mnoho autorů odepíše).

Horká židle

Vyberte postavu z knihy, které je všem známá. Vyberte jednoho člena, který bude představovat tuto postavu, a vyzvěte ostatní, aby mu kladli otázky týkající se událostí v knize nebo toho, jak se postava v té dané situaci chovala. Tímto způsobem povzbudíte čtenáře, aby se ztotožnili s postavou a vnímali různé úhly pohledu v rámci dané knihy.

Setkání s knihami

Toto je jeden ze způsobů, který vám pomůže rozhodnout se, jaké knihy číst ve skupině a povzbudit čtenáře odvážit se k četbě některých knih. Vyberte dvacet různorodých knih. Snažte se vybrat také knihy, které vaši čtenáři nebudou znát a knihy s neobvyklými přebaly. Rozložte knihy před členy a povídejte si o obalech a textech na přebalu. Proberte, které se jim líbí a proč. Které se jim nelíbí a proč? Koho se snaží nakladatelé přilákat k četbě dané knihy?

Rychlý výběr

Takto se rozpovídáte o tom, jak si lidé vybírají knížky a o předsudcích, které si lidé o knížkách vytváří. Pošlete každého, ať si vybere z police tři knihy: jednu, kterou by se sami opravdu rádi přečetli, jednu, která by pro ně byla výzvou a jednu, které by se nikdy ani nedotkli. Musí si vybrat rychle, dejte jim je několik minut. Společně pak proberte, co si kdo vybral a proč.

Ukázky

Dejte dohromady asi deset různých knih. Každému členovi dejte dva listy papíru. Požádejte, ať na jeden z nich nakreslí pozitivní symbol (fajfku, usměvavou tvář nebo palec nahoru) a na druhý negativní (křížek, smutnou tvář, palec dolů). Vy nebo ochotný dobrovolník přečtete nahlas prvních deset řádek, a potom první deset řádek na straně 40. Skupina pak bude hlasovat pomocí hlasovacích kartiček. Je kniha vítěz nebo ne? Spočítejte hlasy, abyste viděli, které knihy jsou nejpobulárnější.

„Největší úspěch se v mnoha [kroužcích] dostavil, když si členové uvědomili, že si knihy mohou užívat, nacházet v nich potěšení, aniž by byli postaveni před nutnost obhajovat svoji volbu.“

(*Reading clubs report*, Education Extra, 2003)

Záložky

Pro starší čtenáře může být systém záložek užitečný, aby se mohli soustředit na čtenářský zážitek a povzbudit je v diskuzi. Funguje velice dobře, jestliže několik lidí čte stejnou knihu. Okopírujte tabulku Záložky **na straně 23** a rozstříhnete každý list na čtyři části tak, jak je naznačeno. Každému čtenáři dejte jednu sadu. Během čtení vložte záložky na odpovídající místa a napište na ně několik poznámek. Nechte je v knize na svém místě. Přineste knihu se záložkami na debatu v klubu. Porovnejte, kam kdo vložil záložky a jaké poznámky si zapsal.

Výběr knihy

Promluvte si s knihovníkem v oddělení knih pro děti, nebo školním knihovníkem, zda by se členové čtenářského kroužku mohli podílet na výběru knih pro knihovnu. Knihovník může přinést sadu schválených knih a vyprávět, jak se knihy vybírají. Členové klubu si pak mohou sadu knih prohlédnout a jednotlivé knížky probrat. Stanovte maximální částku, kterou lze utratit, členové klubu budou muset učinit obtížná rozhodnutí, aby provedli dobrý výběr. Knihy, které

doporučí, by měly být do knihovny zakoupeny. Do knih mohou být vlepeny zvláštní štítky, které by označovaly, že byly vybrány členy klubu. Mladým čtenářům to dodá pocit sounáležitosti s obsahem knihovny a stane se významným doporučením vrstevníků dalším čtenářům. Jedná se také o činnost, která by mohla zaujmout místní tisk.

Psaní o knihách

V rámci čtenářského klubu je cílem psaní o knihách to, aby si je ostatní přečetli, ne hodnocení jejich literární kvality. Buďte opatrní, pokud požádáte členy, aby napsali o knihách, které přečetli. Dejte pozor na hodnocení, které knihu odepíše.

Tento výzkum prokázal, že písemné hodnocení knih bylo jednou z aktivit, které se neosvědčily.

Čtenářské komentáře

Lepší než psát hodnocení nebo kritiku knihy, je pomoci vašim čtenářům zaznamenávat si komentáře. Jejich vlastní, či komentáře ostatních. Komentáře jsou krátká, upřímná prohlášení o knize a čtenářově reakci na ni. Snadno se využívají na nástěnce, ve zpravodaji nebo na webových stránkách a jsou přístupnější pro méně zdatné čtenáře.

Požádejte své členy, ať si představí, že vypráví svému nejlepšímu kamarádovi o knížce, kterou právě přečetli. Není zapotřebí shrnovat zápletku a není důležité, zda se jim kniha líbila anebo ji nesnášeli. Nesmí se bát říci, že se jim kniha nelíbila.

Tři věty obvykle postačí. Jedna věta o hlavním motivu nebo prostředí, jedna o čtenářské zkušenosti během četby a jedna pro tip dalšímu čtenáři. Není třeba komentovat kvalitu knihy. To, že byla moc dobrá, báječná, úžasná nebo nudná vám nic neřekne! Zde jsou dva příklady užitečných čtenářských komentářů:

„Napůl z tohoto světa, napůl ze země fantazie, je plná zvláštních tvorů a neuvěřitelných událostí. Je to nejdelší kniha, kterou jsem kdy četl a která mě zároveň bavila. Začátek je trochu nudný, ale nevzdávejte to, stránka 43 je skvělá!“

„Děj se odehrává ve škole, která je trochu podobná téhle, ale učitel tělocviku je ještě šílenější. Bratr mi řekl, že se mu ta knížka strašně nelíbila, a tak jsem si ji prostě musel přečíst. Obal je trochu hloupý, ale toho si nevšímejte a prostě se začtěte do příběhu.“

Vytvořte vzorové kartičky (velikosti pohlednice) a omezte tak délku textu, který mohou napsat. Vytvořte předlohy tak, aby vyhovovaly tematicky tomu, co čtete nebo tomu, co budete na závěr chtít prezentovat. Založte je do knihy tak, aby si čtenáři mohli zaznamenat své myšlenky během čtení nebo hned poté, co knihu dočtou.

Nikoho nenut'te komentáře psát. Jeden či dva od každého člena za pololetí vám postačí na slušnou sbírku. Poznámávejte se komentáře různých členů během veřejné debaty, a potom je

přepište. Když je použijete na nástěnce, dáte najevo, že názor každého se cení a že je v pořádku, když se někomu knížka nelíbí.

Otevřete svůj klub širému světu knih

Návštěvy autorů a navazování kontaktů s autory

Setkání a povídání si s vydávaným autorem je pro mladé čtenáře nezapomenutelným zážitkem. Pro váš klub to bude událost roku. Kromě setkání s členy klubu můžete autora požádat, aby promluvil před ostatními třídami nebo uspořádal workshop pro skupinu žáků.

Knihovník v dětském oddělení či knihovní služba budou mít mnoho kontaktů na spisovatele. Zeptejte se jich, koho by vám doporučili a zda vám mohou poskytnout e-mailové adresy či telefonní čísla. Někteří autoři poskytují kontaktní detaily na svých webových stránkách.

Spisovatelé jsou profesionálové a za práci ve vašem klubu by měli dostat zapláceno.

Místní knihovní služba již možná připravuje návštěvu nějakého autora ve vašem okolí. Zeptejte se, zda by byl autor ochoten na hodinku navštívit váš kroužek. Náklady budou mnohem nižší a budete mít méně starostí s organizací.

Návrhy, jak přivítat autory ve vašem kroužku:

- Využijte příležitosti co nejlépe, ale pečlivě s autorem projednejte, co je ochoten pro vás udělat.
- Ujistěte se, že váš ředitel/vedení ví, co plánujete a dobře se o svého hosta starejte.
- Přesvědčte se, že je váš host očekáván, vyzvednut na nádraží a dopraven na místo konání.
- Nikdy nepředpokládejte, že přenecháte dozor nad dětmi autorovi samotnému. Nejsou to suplující vyučující a porušili byste tím předpisy na ochranu dítěte.
- Doprovázejte autora po celý den (pokud vás nepožádal, ať jej necháte o samotě).
- Pokuste se ke dni návštěvy získat k prodeji knihy pozvaného autora (z místního knihkupectví na principu navrácení neprodaných výtisků nebo přímo od nakladatele). Zeptejte se autora, zda by byl ochoten knihy podepsat. Nezapomeňte členům kroužku říct, ať si přinesou peníze.
- Povzbuzujte děti, aby si před návštěvou autora přečetli co nejvíce jeho knih. Mluvte s nimi o jeho knížkách a prohlédněte si jeho webové stránky.
- Nezapomeňte, aby děti dopisem nebo e-mailem poděkovaly autorovi za jeho návštěvu. Autoři zbožňují dopisy od mladých čtenářů.

Spolupracujte s ostatními čtenářskými kroužky

Zjistěte si od vyučujících, kteří mají na starosti přehled čtenářských aktivit ve vašem kraji nebo od knihovní služby, kde působí další čtenářské kroužky. Zvažte možnost spolupráce, společných setkání a vzájemných návštěv. Udržujte kontakt e-mailem nebo přes webové stránky. Sdílejte komentáře svých čtenářů nebo soutěžte prostřednictvím kvízů. Zjistěte, jaké aktivity se v jejich kroužku osvědčily a využijte je.

Knižní ocenění

Existuje celá plejáda dětských knižních ocenění. Díky nim můžete být v obraze, jaké nejlepší knihy v daném roce vyšly.

Místní a celostátní znalostní kvízy a soutěže

Po celém Walesu existují mnohé knižní kvízy a soutěže určené pro školy. Mají různý formát, ale všechny si kladou za cíl přimět děti a mládež k četbě dobrých knih. Zjistěte si, jaké soutěže se ve vašem kraji konají a zda se váš klub chce zúčastnit.

Účast v soutěži může pomoci vašemu klubu uspořádat zaměření aktivit ve vašem kroužku. Zapojte do přípravy všechny své členy, i když do týmu jich bude vybráno jen několik. Využijte seznam knih pro kvíz, aby vám dopomohl vybrat dobré knihy pro váš kroužek nebo školní knihovnu. Organizátoři vybírají pečlivě.

Hosté prezentují četbu

Pozvěte členy sboru, starší děti, rodiče, knihovníky či místní osobnosti, aby navštívili váš kroužek a pohovořili o své vlastní četbě a knihách, které se jim líbí. Mohou předčítat nebo si přinést knihy, které četli v mládí. Starší žáci takto mohou získat kredit za prospěšnou činnost. Stanou se také efektivními vzory a budou teenagerům prezentovat četbu jako činnost, která je „in“.

Týden dětské knihy

První týden v říjnu je v Británii Týdnem dětské knihy a řada knihoven a škol jej oslavuje organizováním různých akcí. Zjistěte si, zda se můžete v knihovně setkat s nějakým autorem nebo zda můžete autora pozvat k vám do školy. Mohl by váš kroužek v průběhu tohoto týdne zorganizovat nějaký večírek, uspořádat soutěž nebo zvláštní setkání?

Letní čtení

Letní čtení na celonárodní úrovni v knihovnách po celém Spojeném království má prokazatelný vliv na čtenářské dovednosti a motivaci dětí. Klade důraz na čtení pro radost a překlenuje dlouhé letní prázdniny, během kterých by mnoho dětí jinak nečetlo. Účast je volná a povzbuzuje děti k pravidelným návštěvám knihovny během léta.

Za svou snahu a úsilí dostávají diplomy a medaile. Děti mohou číst jakékoliv knihy z knihovny, na jakékoliv úrovni, ve velštině anebo angličtině. Poslech audioknih a předčítání se také počítají. Mnoho knihovníků v létě navštěvuje místní školy a dětská zařízení, aby toto schéma podpořili, a vrací se na podzim, aby předali odměny. Oceňují aktivní podporu škol v zapojování dětí do této činnosti a zejména to, pokud jsou výhody tohoto projektu zdůrazňovány rodičům. Některé školy dokonce nabízejí žákům, kteří se zúčastní vlastní odměny či uznání. Tato dodatečná odměna se často ukazuje klíčem k zapojení některých dětí.

Takhle na to jdeme my...

Nejlepší schůzky jsou takové, kdy se čtenáři prostě vrhnou do debaty o knížkách. Často jsou neplánované a vybuchnou po nějaké naší poznámce. Jsme velmi neformální. Nevytvářím si detailní plány (na rozdíl od vyučovacích hodin), protože chci udržet v kroužku flexibilitu tak, aby odpovídala vášním a nadšení členů. Máme členy od páté třídy až po první ročník střední školy a každý týden na naši schůzku během polední přestávky přijde alespoň dvacet lidí. Scházíme se ve školní knihovně a obvykle jsou přítomni tři členové sboru: učitel velštiny a dva učitelé angličtiny. Byl bych raději, kdyby se naše schůzky mohly konat po škole, aby nás tolik netlačil čas nebo abychom mohli pořádat soutěže, ale jedná se o venkovskou oblast a většinu žáků jezdí domů autobusem. K propagaci využíváme denní věstník a ústní podání - členové obešli všechny třídy, aby je obeznámili o klubu. Pokud pořádáme zvláštní akce, vyrábíme plakáty a rozvěšujeme je po škole.

Naše nejlepší schůzky jsou takové, když jsme všichni četli stejnou knihu nebo když si společně čteme pro sebe. Členové si oddechový čas opravdu užívají. Zbožňují kvízy, většinu jich mám z webu. Občas si zmluvíme počítačovou učebnu, aby se mohli všichni zúčastnit. Naše týmy slavily úspěch v celostátních vědomostních soutěžích – všichni pomáhají tým připravit kladením otázek a drilováním! Vyrážíme do kina na filmy podle knižních předloh a v následujícím týdnu vždy probíhá velice živá debata, zda byl lepší film nebo kniha.

Uspořádali jsme velké knižní bazary, na kterých jsme získávali peníze pro Book-Aid a finanční zdroje klubu. Každý rok vyhlašujeme vlastní verzi ocenění Carnegie Medal, o níž vždy bouřlivě debatujeme. Doposud jsme se neshodli na oficiálním vítězi. Místní knihkupec nám posílá propagační výtisky knih a my píšeme kritiky, které vystavuje v obchodě. Jeden rok jsme pozvali místní pátáky, aby strávili odpoledne v klubu v rámci projektu přechodu z první na druhý stupeň. Hráli jsme hry s knižní tematikou a vyprávěli jim vše o klubu.

Od vedení školy se nám dostává podpory, ale nemusíme činnost monitorovat. Fakt, že klub existuje a má mnoho členů, je důkazem úspěchu v přivádění dětí k četbě a radosti z knih.

Tipy

- Nesnažte se vše zvládnout sami. Pomoc dvou až tří dalších dospělých je ideální.
- Nesnažte se věci příliš organizovat, přizpůsobte se členům.
- Buďte připraveni přečíst co nejvíce knih, abyste si mohli popovídat se členy a nikdy nepředstírejte, že jste něco četli, když to není pravda. Budete odhaleni!

Výlety

Což takhle vyrazit si do kina na film podle knižní předlohy, vyjít si do divadla a vidět knihu na jevišti? Možná, že ve vašem okolí dokonce bydlí nějaký spisovatel, který píše o vašem kraji nebo se vaše okolí stalo dějištěm nějaké knihy. Navštivte jej a zkuste najít význačné body v krajině a nasát atmosféru.

Čtenářský maraton

Zúčastněte se celostátního čtenářského maratonu a získejte peníze pro dobré účely prostřednictvím oblíbené činnosti! Navštivte: www.ctenipomaha.cz

Hry a aktivity

Kvízy

Navštivte knižní webové stránky a stránky autorů a hledejte kvízy a soutěže vycházející z knížek. Nechte členy pro kroužek vytvořit kvízy, využijte jejich znalosti z oblíbených knížek a o oblíbených autorech. Schovejte si kopie všech otázek a odpovědí. Budou se v následujících letech hodit.

Knižní loterie

Jsou populární a dětem se dostane do ruky více knih. Kupujte zlevněné knihy, poproste o knižní dary nebo požádejte nakladatele o propagační výtisky (třeba výměnou za zpětnou vazbu čtenářů). Dejte každému, kdo přijde na schůzku lístek zdarma a jeden šťastlivec si odnese knihu domů. Uspořádejte velkou loterii před Vánocemi nebo při Mezinárodním dni knihy a pozvěte si hosta, aby rozdál ceny. Nechte členy vyrobit zvláštní štítky, které vlepíte do vyhraných knih.

Výměna knížek

Určete stůl nebo krabici, kde si členové mohou vyměnit knihy za ty, které už nechtějí.

Kritika roku

Na konci školního roku uspořádejte schůzku, na které se ohlédnete za knihami, které jste za celý rok přečetli. Vytvořte si vlastní knižní ceny. Vymyslete si kategorie, požádejte o nominace, a potom nechte všechny hlasovat. Najděte vlastní Objev roku, Propadák roku, Nejčtenější knihu, Nejhezčí přebal a Knihu roku. Vytvořte nástěnku a výsledky zveřejněte.

Časopisy

Využívejte časopisy, abyste drželi krok se světem dětské knihy. Často jsou v nich nápady na aktivity, rozhovory s autory a spousty kritik a novinek o oceněních a nových iniciativách.

Prodej knih

Některí organizátoři čtenářských kroužků vedou také prodejní kluby. Dávají dětem možnost kupovat si a vlastnit knihy a mohou také vytvářet peněžní fondy nebo poskytovat klubu knihy zdarma.

Využití webových stránek

Existují stovky webových stránek zaměřených na literaturu pro děti a mládež. Využívejte školní počítače, počítačové učebny nebo místní knihovny. Prohlédněte si webové stránky autorů a nakladatelů. Zapojte se do diskusních fór či debat nebo kvízů. Využijte možností moderních technologií pro propagaci knih a čtení.

Poslouchejte audioknihy

Pokud si členové přinesou oběd s sebou do klubu, proč nepustit CD a poslouchat při jídle? Pokud mají někteří členové problémy s tištěnou verzí, mějte pro ně k dispozici audio verze, aby se mohli zúčastnit diskuzí a aktivit. Audionahrávky v plném znění textu jsou lepší než zkrácené verze. Někteří čtenáři rádi během poslechu sledují tištěný text.

Čtení nahlas

Většina lidí ráda poslouchá, když jim někdo čte, navnadí je na knihu, přečte celou povídku nebo obrázkovou knihu. Což takhle předčítat poezii či čist divadelní hry, kdy se každý ujme jedné postavy? Pozvěte si hosty, aby vám předčítali ze svých oblíbených knih a pověděli vám, proč si je vybrali.

Knižní hádaná nebo kreslení

Tohle je vždy oblíbená činnost a nevyžaduje dlouhou přípravu. Požádejte všechny přítomné, ať na proužek papíru napíšu název knihy nebo jméno postavy. Vložte je do sáčku či krabice a tahejte jeden po druhém. Předved'te postavu nebo ji nakreslete a nechte ostatní hádat. Počítejte body nebo rozdávejte drobné odměny (bonbóny nebo záložky).

Knihy v obalu

Zabalte vybrané knížky do balicího papíru nebo je zabalte dárkově a nechte každého, ať si nějakou knihu vylosuje. Požádejte všechny, ať knížce dají šanci a zkusí si ji přečíst. Až se příště sejdete, zeptejte se, co si o vylosované knize myslí. Často tak čtenáři představíte knihu nebo autora, který je pro ně nový a podpoříte je, aby si rozšířili čtenářské obzory. Dáte také šanci méně známým knihám, aby si je děti půjčily a přečetly si je.

Náhodné rande s knížkou

Nápad je podobný jako u zabalených knížek, ale v tomto případě členové sami vyberou knihu, kterou zabalí a dají ji přečíst někomu jinému. Napište jména všech na proužky papíru. Každý si vylosuje něčí jméno, a potom pro něj musí z knihovny vybrat knihu. Knihu zabalí (mohou do ní vložit kartičku ve tvaru srdce s vlastní čtenářskou poznámkou) a napíšu na ní jméno příjemce. Na schůzce si každý vezme označenou knihu a souhlasí s tím, že se jí pokusí přečíst. Na příští schůzce zjistíte, jak rande vyšlo.

Klub osamělých srdcí

Napište za postavu z knihy příspěvek do rubriky osamělých srdcí.

Čtěte kolem světa

Vyvěste mapu světa a označte místa, kde se odehrávají knížky, které členové klubu čtou.

Podpora ostatním čtenářům

Kamarádi čtenáři

Systém založený na kamarádství pomáhá rozvíjet čtenářské dovednosti a zvyšuje sebeúctu čtenářů. Mění postoje ke čtení a povzbuzuje mládež, aby více četla. Kamarádi jsou starší čtenáři, kteří radí mladším. Pokud váš kroužek navštěvují žáci vhodného věkového rozpětí, můžete si dvojice vytvořit v jeho rámci. Pokud ne, zeptejte se starších studentů, zda by vám byli ochotní pomoci. Mohou za to být ve škole oceněni. Tito mentoři by měli získat průpravu, během které se naučí jak vést schůzky a jak svému partnerovi knihu doporučit. Pokud budete využívat studenty z odlišného prostředí či jiných škol, dbejte na ochranu dítěte. Toto schéma může být nápomocné při přechodu na druhý stupeň. Bylo by možné, aby skupina těchto mentorů navštívila žáky prvního stupně základních škol v druhém pololetí, před vstupem do páté třídy, aby jim povyprávěla o čtenářských kroužcích a o tom, jak je podporují?

Takhle na to jdeme my...

Jednou týdně se během polední přestávky židle a stoly v knihovně odsunou ke stěně a na zem se rozhodí polštáře pro členy čtenářského kroužku žáků šesté třídy. Členové kroužku si přinesou oběd s sebou, a zatímco jedí, chvíli si nezávazně povídáme. Potom se asi půl hodiny bavíme o tom, co čteme a zaměříme se na vybrané téma. Momentálně jsou to povídky. V našem kroužku jsou žáci na různých úrovních a na konci hodiny si každý může půjčit knihu. Někdy jim zadávám náročné týdenní úkoly. Například přečíst si knihu, kterou by si jinak nevybrali nebo vybrat si knihu, kterou jim doporučil některý z ostatních členů. Kroužek vedu zcela sám bez podpory vyučujících, ale zvládám to. Vlastně mě to moc baví. Kroužek nemá k dispozici žádné finance, ale my vlastně žádné nepotřebujeme. Používáme knížky z knihovny nebo si je obstarám pomocí meziknihovni výpůjční služby. Mým cílem, je, aby členy čtení bavilo, nabyli čtenářského sebevědomí a rozšířili svůj výběr knih. Myslím, že se nám to daří.

Tipy

- Zaměřte se na lidi, které bude kroužek bavit, a budou z něj mít prospěch.
- Plánujte schůzky předem.
- Buďte si vědomi svých cílů.

Plánujeme činnost

Knižní rok

V průběhu roku existuje mnoho událostí zaměřených na knihy. Vyberte si některé z nich a zaměřte na ně některé aktivity. Knižní ceny udělované literatuře pro dospělé mohou být zajímavé pro starší žáky druhého stupně.

Můžete se také soustředit na události v průběhu roku, jako jsou například Vánoce, Velikonoce, svátek sv. Václava a další. Což takhle školní události a výročí?

Významné mezinárodní události, například olympijské hry nebo mistrovství světa ve fotbale, poskytnou příležitost zaměřit se na knihy, jejichž děj se odehrává v cizích zemích nebo na knihy v překladu, zeměpisné knihy či knihy se sportovní tematikou.

Na stranách 21 až 24 naleznete stránky pro aktivity, které můžete použít při činnostech nazvaných „Povídání o knížkách“, „Milý čtenáři“ a „Záložky“.

Aktivity

Povídání o knížkách

Využijte některé z těchto otázek pro rozpróudění diskuze. Okopírujte si tuto stránku, zalaminujte ji a rozstříhejte na jednotlivé otázky.

Naplnila kniha vaše očekávání?	Jaký je váš názor na závěr knihy?	Jak jste se cítili, když jste knihu dočetli?	Jaká byla vaše nejoblíbenější postava?
Měnily se vaše pocity během čtení této knihy?	Doporučili byste knihu někomu dalšímu?	Jakému typu čtenáře se bude tato kniha líbit?	Vybrali byste si tuto knihu za normálních okolností?
Začetli jste se do knihy pozvolna, nebo vás ihned vtáhla do děje?	Se kterou postavou byste se chtěli ocitnout na pustém ostrově?	Připomíná vám kniha nějakou jinou knihu, film nebo osobní zážitek?	Byly některé pasáže čtivější než ostatní?
Vadil vám někdo nebo něco a bránil vám tak knihu začít číst?	Koho jste se báli?	Jak měla podle vás kniha dopadnout?	Která část knihy pro vás byla nejobtížnější?
Proč jste si ke čtení vybrali tuto knihu?	Nachází se v knize nějaká opravdu nezapomenutelná scéna?	Líbily se vám některé postavy více než jiné?	
Ke které postavě jste si vytvořili nejsilnější vztah?	Pokud jste knihu nedočetli, můžete vysvětlit, proč vás neoslovila?	Co si myslíte o obalu knihy a celkovém grafickém zpracování?	

Milý čtenáři...

Využijte některé z těchto otázek k tomu, aby o sobě všichni mluvili jako o čtenářích. Okopírujte si tuto stránku, zalaminujte ji a rozstříhejte na jednotlivé otázky.

Čtete knihy opakovaně?	Jakou postavou byste chtěli být?	Pomohla vám kniha někdy vyřešit problém?	Kam si doma ukládáte knihy?
Čtete si venku?	Z jakého důvodu nedočtete knihu až do konce?	Proč chodíte do čtenářského kroužku?	Máte raději dlouhé nebo krátké knihy?
Má na vás nějaký vliv fakt, že kniha získala ocenění?	Čtete proto, abyste se dozvěděli více?	Zklamala vás někdy kniha?	Čtete v krátkých nebo dlouhých intervalech?
Čtete na veřejnosti?	Co dalšího děláte během čtení?	Záleží vám na tom, co si ostatní myslí o knížkách, které čtete?	Čtete si někdy, abyste se ochránili nebo schovali?
Máte oblíbenou židli, ve které si rádi čtete?	Na jakém nejpodivnějším místě jste si četli?	S kým si povídáte o knihách, které jste přečetli?	Máte raději knihy napsané muži nebo ženami?
Máte oblíbenou židli, ve které si rádi čtete?	Čtete knižní novinky, abyste se udrželi v obraze?	Čtete, abyste zahnali nudu?	Zbavujete se knih?

Milý čtenáři... (další otázky)

Jak si zakládáte místo, kam jste dočetli?	Maté raději postavy, které se vám podobají nebo naopak?	Lhali jste někdy o tom, co čtete?	Pamatujete si první knihu, kterou jste přečetli?
Díváte se na konec, než k němu dojdete?	Báli jste se někdy při čtení?	Posloucháte rádi, když vám někdo předčítá?	Existuje kniha, kterou jste si už dávno chtěli přečíst?
Čím vás může kniha nejspíše naštvat?	Jakým knihám se vyhýbáte?	Čtete si v posteli pokaždé před spaním?	
Dokážete si číst, pokud se kolem vás něco děje?	Dočtete vždy knihu, kterou jste rozečetli?	Jak se rozhodujete, co si přečtete příště?	
Proč jste si vybrali knihu, kterou právě čtete?	Ponocujete, abyste mohli dočíst knihu?	Pláćete při čtení?	
Čtete více knih současně?	Jak začínáte číst knihu?	Čtete, abyste se uvolnili?	

Záložky

Okopírujte tuto stranu a rozstříhejte ji na čtyři záložky. Každému čtenáři dejte jednu sadu.

<p>Tady jsem se poprvé zastavil, abych se zamyslel nad tím, co jsem doposud přečetl.</p> <p>První dojmy</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>Tady jsem se do knihy opravdu začel a věděl, že budu číst dál.</p> <p>Co mě tak zaujalo?</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>Tady mě kniha přestala bavit.</p> <p>Proč?</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>Tohle je poslední stránka, kterou jsem přečetl.</p> <p>Stálo to za to?</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>Očekávání</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>Očekávání</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>Očekávání</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>Tipy pro dalšího čtenáře</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

Jak udržet kroužek v chodu?

Nabídněte celou řadu činností a snažte se zajistit příchod nových členů. *Reading clubs report* výzkum ukázal, že nejčastější příčinou neúspěchu (ztráta členů a upadající nadšení) čtenářského kroužku je volba nesprávných aktivit.

Zapojte děti do plánování a hodnocení aktivit. Zajišťujte publicitu, snažte se získat od členů zpětnou vazbu a ptejte se těch, kteří členy nejsou, proč se jimi nechtějí stát.

Pokud to nefunguje, nebojte se přestat, provést změny a začít znovu.

Jděte příkladem

Vytvořte čtenářský kroužek pro členy sboru, abyste převedli, že dospělí čtou pro radost a děl se s ostatními o své zážitky. Můžete číst knihy pro dospělé nebo pro mládež či obojí. Je dobré nabídnout víno a něco k snědku pro povzbuzení. Místní knihovna vám může nabídnout sady knih a spojení s ostatními čtenářskými kroužky.

Oceňujte výsledky svých členů

Odměňujte své členy za oddanost kroužku a dejte jim najevo, že být čtenářem je něco výjimečného.

Rozdávejte členské průkazy a diplomy za účast nebo chování. Na konci školního roku uspořádejte večírek. Rozdávejte ocenění za kvízy a soutěže.

Pořádejte slavnostní vyhlášení cen klubu. Členové mohou vymyslet kategorie, ve kterých se budou udělovat (nejexperimentálnější čtenář, nejprekvapivější čtenář, nejloajálnější čtenář, atd.).

Pokud využíváte systém hodnocení, udělujte body za pravidelnou docházku a oddanost četbě. Oceňte jednotlivé členy, pokud pomáhají s chodem kroužku.

Takhle na to jdeme my...

Je to jako v klubu pro dospělé. Čteme *Malý ostrov*, *Pýchu a předsudek*, a *1984*. Členy jsou žáci osmých a devátých tříd, jde o malou skupinu, kde převažují chlapani nad dívkami. Učitelé mi pomohli zaměřit se a pozvat je. Scházíme se jednou za čtrnáct dní na 40 minut během polední přestávky. Nad každou knihou strávíme měsíc, a tak má každý šanci ji přečíst. Popíjíme čaj se sušenkami a členové si velmi užívají pocit výjimečnosti. Dokonce otiskli naši fotografie v novinách.

Tipy

- V každém kroužku je dobré vzbudit v jeho členech pocit, že jsou něčím výjimeční.
- Pokud si myslíte, že váš kroužek podniká něco, co by vaše okolí mohlo zajímat, spojte se s místními novinami nebo rozhlasovou stanicí.

Takhle na to jdeme my...

Na několika školách jsme usilovali zvýšit prestiž knihoven, a tak jsme ve spolupráci s knihovními asistenty založili čtenářské kroužky pro žáky sedmých a osmých tříd, konané během poledních přestávek nebo po vyučování. Mám k dispozici malý rozpočet určený k nákupu knih a placení návštěv autorů. Organizátoři pracují dobrovolně a pomáhají také někteří učitelé. Kroužky se scházejí každý týden a činnost je rozvržena do šestitýdenních bloků. Zjistili jsme, že takový časový interval je nejdelší možný udržitelný. Většinou všichni čtou stejné knihy a začleňujeme také další aktivity, abychom zajistili pestrost a povzbudili i méně zdatné čtenáře. Některé kroužky se také vypravily do kina, podívat se na filmová zpracování knih.

Tip

- Pro udržení zájmu je někdy lepší čtenářský kroužek vést v kratších časových úsecích, například dvakrát ročně.

Jakým způsobem přispěje čtenářský kroužek k širšímu studijnímu rámci

Přechod

Ačkoliv všeobecný trend ukazuje propad v úrovni dovedností v období vstupu do páté třídy, u motivovaných a podporovaných členů čtenářských kroužků, kteří pravidelně čtou pro radost, v tomto období přechodu dochází spíše k udržení či vylepšení dovedností.

Čtenářský kroužek může být oporou v období přechodu z prvního na druhý stupeň základních škol. Kroužek působící na prvním stupni může pozvat bývalé členy, kteří již chodí do páté či šesté třídy, aby vyprávěli o svých čtenářských zkušenostech na druhém stupni. V následujícím školním roce se mohou ti samí čtenáři sprátně s nastávajícími pátáky a povzbudit je k členství v čtenářském klubu na druhém stupni.

Čtenářské kroužky na druhém stupni mohou zvát žáky čtvrtých tříd místních škol na orientační návštěvy, kde si mohou zahrát hry založené na četbě a zúčastnit se dalších aktivit.

Čtenářský kroužek se může stát útočištěm pro žáky, které studium na druhém stupni znepokojuje nebo pro ty, které nebaví trávit polední přestávku na hřišti. Mohou si tak najít nové kamarády a zapojit se do smysluplné činnosti.

Nadaní a talentovaní

Náročné knihy, vášnivé diskuze a debaty i podpora nadšených dospělých dají schopným čtenářům možnost dále rozvíjet své schopnosti a prohlubovat své zájmy. V klubu jim mohou být v rámci činností zadávány obtížnější písemné úkoly a v rámci kroužku mohou dostat jistou zodpovědnost. Kroužek musí mít k dispozici dostatečnou škálu vysoce kvalitní literatury, vhodné pro danou věkovou kategorii, která však také obohatí talentované čtenáře (včetně poezie, beletrie pro dospělé a knih v překladu).

Školy zaměřené na komunitu

Spolupráce s místními knihovnami, dobrovolnickými skupinami a ostatními školami obohatí program vaší školy zaměřený na komunitu. Přiveďte si do klubu návštěvníky, aby pohovořili o své četbě nebo členům předčítali, požádejte dobrovolníky, ať vám pomohou s provozem kroužku a navštěvujte knihovny a umělecká centra. Nabídněte dalším školám, že je navštívíte, abyste pohovořili o knihách s vrstevníky nebo mladšími žáky. Mohlo by se několik škol spojit a vytvořit společný čtenářský kroužek, který by se scházel buď střídavě na jednotlivých školách, ve veřejném prostoru, například v místní knihovně či kulturním středisku? Takovýto způsob organizace může být obzvláště vhodný pro prázdninový nebo sobotní čtenářský kroužek.

Nezávislé studijní dovednosti

Dovednosti získané v čtenářském kroužku, například schopnost vybrat si co číst, reagovat na myšlenku obsaženou v knize a vyjádřit reakci k přečtenému, pomohou vašim členům stát se celoživotními čtenáři a umožní jim nahlížet sama sebe jako čtenáře. Knihy soustavně zpochybňují čtenářův pohled na svět, poskytují nový náhled a zkušenosti a požadují, aby čtenář rostl emocionálně i intelektuálně.

Studium s rodinou

Zapojením rodičů, prarodičů a ostatních sourozenců do činnosti klubu napomůžete vytvořit v rámci rodiny kulturní gramotnost. Podporujte rodiče v četbě knih, které čtou jejich děti, aby si o nich mohli povídat. Přimějte své členy, ať se ptají rodičů a prarodičů, jaké knihy četli, když byli dětmi a jaké čtou dnes. Povzbudíte rodinné příslušníky, aby se stali čtenáři v místních knihovnách a rodiče, aby se stali čtenářskými vzory svých dětí. Zjistěte si, jaká opatření jsou ve vašem okolí k dispozici pro základní dovednosti dospělých (na místní vysoké škole, knihovně či středisku pro vzdělávání dospělých) a směřujte rodiče, kteří mají obtíže s gramotností. Požádejte pracovníka knihovny, ať vám přinese výběr knih pro začínající dospělé čtenáře a ukažte je rodičům.

Oblasti osnov

Gramotnost

Celkový program čtenářského kroužku samozřejmě přispěje obrovskou měrou k práci se školní gramotností: čtení, psaní, mluvený projev a poslechové schopnosti. Využijte obrovských zdrojů kroužku, knih i členů, k motivaci ostatních žáků ke čtení a vnímání čtení jako činnosti pozitivní a zábavné, abyste vytvořili ve škole kulturu čtení.

Spojte čtení s tvůrčím psaním, pozvěte spisovatele, aby vedl kurz tvůrčího psaní, vytvořte své vlastní povídky, poezii a vydejte je v tištěné podobě, aby si je ostatní mohli přečíst. Můžete také četbu spojit s dramatem, když povzbudíte členy k napsání scének vycházejících z knih, které nacvičí a zúčastní se s nimi divadelních soutěží.

Dějepis a zeměpis

Během několika setkání kroužku se zaměřte na knihy, jejichž děj se odehrává v konkrétním historickém období nebo v cizí zemi. Náročnější aktivitou pro starší a pokročilejší čtenáře je četba knih napsaných v minulosti a v překladu.

Moderní světové jazyky

Pokuste se sehnat komiksové, obrázkové nebo zjednodušené knihy v cizích jazycích a na schůzce si je přečtete a podělte se o ně. Zapojte svoje kolegy jazykáře. Dokázali by členové kroužku vytvořit plakáty v daném jazyce či dokonce napsat krátký čtenářský komentář?

Informační technologie

Rozvíjejte schopnosti svých členů v této oblasti pomocí aktivit založených na prohledávání webových stránek knih a autorů. Vytvořte na internetových stránkách vaší školy sekci týkající se kroužku či přispívejte na stránky příslušného školského úřadu nebo knihovny. Chtějte, aby žáci vytvářeli plakáty a propagační materiály za použití vhodného softwaru.

Občanská výchova, zdraví a duševní pohoda

Problematika šikany, tlaku vrstevníků, rozpad rodiny, sexuality a drogové závislosti mohou být zkoumány skrz četbu knih s takovou tematikou. Vytvořte sezení při kterém bude smyšlená postava řešit problém nebo danou tematiku proberte z úhlu pohledu ostatních postav. Přiveďte si s sebou kolegu, který je odborníkem na tuto oblast.

Podívejte se, jak různé knihy řeší problematiku, jako jsou uprchlíci, válka, kriminalita a postižení. Jak mladí čtenáři reagují na postavy a situace ve kterých se ocitly. Jak se od sebe liší beletristické pojetí a literatura faktu nebo informace na internetu?